

Dokumentation og forskning

Januar 2017 - juli 2017

*Hanne Mette Ochsner Ridder, professor ved Musikterapiuddannelsen og Forskerprogrammet i Musikterapi, Aalborg Universitet.
Kontakt: hanne@hum.aau.dk*

Specialeafhandlinger i musikterapi

Hugo Jensen forsvarede sit speciale i april 2017. Hans arbejde med musikterapi og demens beskrives også i anmeldelsen af bogen Tøsne og forsyntia i dette nummer af Dansk Musikterapi og i en artikel af Hugo Jensen selv. I juni kunne endnu 5 musikterapeuter fejre en flot kandidateksamen¹.

Birgitte Bjørn: *Hvordan finder vi melodien?*

Hugo Jensen: *At gå et andet sted hen end sproget: Et casestudie af klinisk improvisation med en demensramt person i et langstrakt musikterapiforløb*²

Signe Kristiansen: *En musikterapeuts brydningsvinkel. Et eksplorativt fænomenologisk og hermeneutisk casestudie, der undersøger musikterapeutens processer i mødet med forældre til for tidligt fødte børn indlagt på en neonatal afdeling*

Lea Ryltoft: *Håbet og Sorgen – Musikterapi i døendes følelsesmæssige processer*

Regitze Nøhr: *Det' bare...Rap!*

Sidsel Villadsen: *Det er så svært at fatte, hvis man ikke bare er med. Forældres oplevelse af musikterapi med deres barn med funktionsnedsættelser*

Nyt fra Forskerprogrammet i musikterapi

Svære og livstruende depressioner behandles i Danmark ofte med Elektrokonvulsiv terapi, ECT, hvor der under narkose fremkaldes krampeanfald med svage strømstød. Som led i proceduren skal den enkelte patient bevæge sig eller flyttes gennem flere rum (bl.a. venteværelse, behandlingsrum, opvågning og sengeafsnit). For at give et mere trygt og sammenhængende forløb vil man nu på Aalborg Universitetshospital, Psykiatrien, afprøve ECT sammen med musikmedicinsk intervention. Det

1 Kandidatspecialer er tilgængelige fra AAUs hjemmeside på webadressen projekter.aau.dk eller på musikterapiuddannelsens hjemmeside under modulbeskrivelser for 10. semester: www.musikterapi.aau.dk/musikterapiuddannelsen/modulbeskrivelser/10semester/

2 Fire tilhørende videoklip er tilgængelige under Demens/Kandidatspecialer på www.cedomus.aau.dk

forventes at musikken, som patienten selv kan vælge, bl.a. kan nedbringe patienternes nervøsitet. **Lars Rye Bertelsen**, som leder forskningsprojektet, har sammen med kolleger udviklet *Musikstjernen*, som også anvendes til andre patientgrupper³. Det indgår i hans ph.d.-forskning på forskerprogrammet hvor han er indskrevet som deltidsstuderende sideløbende med sit kliniske arbejde.

I en 3-måneders periode fra april til juni havde **Emily Cousins** fra University of Nottingham et forskningsophold ved musikterapi miljøet i Aalborg hvor hun indsamlede data gennem feltarbejde, bl.a. hos musikterapeuterne **Poul Ilsoe** og **Lis Karlsen**, samt gennem en række fokusgruppeinterviews. Som det fremgår af hendes resume på INTERDEM.org's hjemmeside, har hun sat stor pris på samarbejdet med de danske musikterapeutpraktikere og -forskere: <http://interdem.org/?p=6281>

Der er rift om forskningsmidler, og musikterapiuddannelsens forskere bruger megen tid på at skrive fondsansøgninger, alt for ofte uden resultater og for nylig med afslag om EU-midler. Men stort set samme undersøgelse, som den der fik afslag i Europa, fik med **Felicity Baker** som hovedansøger, og **Christian Gold** og undertegnede som medansøgere, en millionbevilling i Australien. I undersøgelsen "*Music therapy interventions for dementia: Cluster randomised control trial*" vil 500 personer med demens i forskellige stadier af sygdommen deltage i enten fællessang eller gruppe musikterapi. Hypotesen er at personer med mild/moderat demens har mere glæde af fællessang, hvor moderat/svært demensramte har større fordel af musikterapi i små grupper⁴.

Musikterapikandidater 2017: Signe Kristensen, herefter Regitze Nøhr, Birgitte Bjørn, Hugo Jensen, Sidsel Villadsen, Lea Ryltoft.

3 Se fx følgende artikel: Lund, H.N. & Bertelsen, L.R. (2016). "Musikstjernen" – en ny stjerne i psykiatrien. Tidsskriftet Dansk Musikterapi, 13(1), 3-10.

4 Se interview med Felicity Baker: <http://precinct.vca-mcm.unimelb.edu.au/2017/08/04/music-therapy-and-dementia-a-world-first-study-is-born/>

Review-artikler

Som beskrevet i sidste udgave af Dokumentation og forskning rangerer meta-reviews højest når det drejer sig om at vurdere evidens. I forår 2017 er hele tre meta-reviews blevet opdateret i Cochrane-databasen. I de nye reviews vurderes effekten af musikinterventioner ved erhvervet hjerneskade, skizofreni og demens. Fælles for alle tre reviews er at det konstateres at der stadig mangler de helt store kontrollerede undersøgelser, men at de første overbevisende effekter træder frem. I flere af undersøgelserne mangler præcise beskrivelser af musikinterventionen, og ofte er det uklart om de er udført af en uddannet musikterapeut.

Erhvervet hjerneskade: I dette meta-review kunne forskerne medtage 22 nye studier og således analysere i alt 29 studier med sammenlagt 775 deltagere. Konklusionen lyder at ved træning efter slagtilfælde/apopleksi har musikinterventioner en effekt på gangfunktion, funktion af øvre ekstremiteter, kommunikation og livskvalitet.

Magee WL, Clark I, Tamplin J, Bradt J. (2017). Music interventions for acquired brain injury. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 1, CD006787.

Skizofreni: Ti nye studier kunne tilføjes meta-analysen vedr. brug af musik til personer med skizofreni. I alt indgik 18 studier og 1215 deltagere. Analysen viser at musikterapi forbedrer almen og mental tilstand (herunder negative og generelle symptomer), social funktion og livskvalitet.

Geretsegger M, Mössler KA, Bieleninik , Chen XJ, Heldal TO & Gold C. (2017). Music therapy for people with schizophrenia and schizophrenia-like disorders. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 5, CD004025.

Demens: Til denne meta-analyse kunne tilføjes 7 nye studier, herunder den dansk/norske undersøgelse af individuel musikterapi fra 2013. De nu 17 studier, med 620 deltagere med demens i forskellige stadier, deltog enten i gruppe eller individuelt i musikaktiviteter eller musikterapi. Det konkluderes at der allerede efter fem sessioner er en effekt af sang og musik på depressive symptomer, dog er effekten på livskvalitet, angst, adfærdsproblemer og kognitivt funktionsniveau stadig uklar, og der er brug for flere kontrollerede undersøgelser⁵.

van der Steen JT, van Soest-Poortvliet MC, van derWouden JC, Bruinsma MS, Scholten RJPM & Vink AC. (2017). Music-based therapeutic interventions for people with dementia. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 5, CD003477.

5 Se omtale på Nationalt Videnscenter for Demens: www.videnscenterfordemens.dk/forskning/forskningsnyheder/2017/05/musikbaseret-behandling-mindsker-depressive-symptomer/ <http://www.videnscenterfordemens.dk/forskning/forskningsnyheder/2017/05/musikbaseret-behandling-mindsker-depressive-symptomer/>

Det nye center **NOCKS, Nordjysk Center for Kultur og Sundhed**, er oprettet i samarbejde mellem Aalborg Universitet, Aalborg Universitetshospital, Region Nordjylland og Aalborg Kommune. Herfra er der nu offentliggjort et review af **Anita Jensen** som undersøger den eksisterende viden om kultur- og sundhedspraksis. Fokus for reviewet er at udvikle fagspecifik viden, kompetencer og tværfagligt samarbejde og desuden at belyse sammenhænge mellem kultur og sundhedsfremme. På baggrund af 179 inkluderede artikler kan det fremhæves at kunst og kultur:

- fører til positive psykologiske og somatiske ændringer i kliniske kontekster
- bidrager med positive terapeutiske virkninger på mental sundhed
- forbedrer arbejdsglæde og trivsel på arbejdspladsen for sundhedsfagligt personale
- fremmer positive relationer mellem patienter og sundhedsfagligt personale
- forbedrer muligheder i psykiatrien og i recovery-orienteret behandling
- bidrager til folkesundheden

Sammenlagt peger rapporten på at kultur giver forbedret mental sundhed på forskellige niveauer i form af færre negative følelser, øget livskvalitet og reduktion af angst.

Jensen, A. (2017). En systematisk gennemgang af den internationale litteratur om Kultur og Sundhed. Værdien af kunst- og kulturaktiviteter som kliniske, terapeutiske og rammesatte tiltag. NOCKS. Rapporten er tilgængelig fra www.musikterapi.aau.dk/nocks/

Effekt-undersøgelser

Hos omtrent en tredjedel af nyankomne flygtninge til Danmark har der været påvist symptomer på post-traumatisk stress. PTSD kan bl.a. give søvnproblemer, koncentrationsproblemer og vredesudbrud. I et dansk pilotstudie har man fundet at musikterapi signifikant reducerer symptomer på PTSD og forbedrer søvnkvalitet, trivsel og socialt funktionsniveau hos voksne flygtninge som af deres læge er henvist til behandling pga. psykiske traumer. Undersøgelsen foregik over 1½ år i 2014–2015 på Klinik for Traumatiserede Flygtninge i Region Sjælland som årligt modtager 250 patienter. Behandlingen bestod af 16 ugentlige individuelle musikterapisessioner baseret på en modificeret og støttende musiklytningsmetode (Guided Imagery and Music). Deltagerne fik også musik med sig hjem som de blev opfordret til at lytte til.

Beck, B. D., Messel, C., Meyer, S., Cordtz, T., Simonsen, E., Søgaard, U., & Moe, T. (2017). Feasibility of trauma-focused Guided Imagery and Music with adult refugees diagnosed with PTSD – a pilot study. *Nordic Journal of Music Therapy*. Kan downloades fra www.tandfonline.com/eprint/B9baxY6K3B-5WaqRbGXaw/full

Filmklippet af Henry er gået verden rundt via YouTube⁶. Vi ser hvordan den ældre, sammensunkne mand får høretelefoner på og fuldstændig liver op trods svær demens. Samme receptive metode beskrives i dokumentaren *Alive Inside* hvor

6 Se filmklip med Henry: www.youtube.com/watch?v=5FWn4JB2YLU

plejehjems personale uddannes til at lave spillelister til beboere med demens baseret på deres personlige historie og musikpræferencer. Metoden er nu blevet testet på ikke mindre end 98 amerikanske plejehjem med omkring 13.000 demensramte. Der sås ingen effekt på humør, men til gengæld et fald i brug af både antipsykotisk og beroligende medicin. Herudover rapporterede plejehjemmene et fald i adfærdsforstyrrelser hos beboerne med demens. I Reuters omtale af undersøgelsen har man bedt om en kommentar til resultaterne fra musikerapeut og postdoc ved AAU, **Orii McDermott**. Hun understreger at det kan virke som spild af tid for personale at de i en travl hverdag skal sammensætte spillelister. Hun anbefaler dog at investere i musikken og det samvær, den åbner op for, da det giver mening for den enkelte person og øger livskvalitet på længere sigt.

Reuters UK, Personal music playlists may reduce medication use with dementia. 19.5.2017: <http://uk.reuters.com/article/us-health-dementia-music-therapy-idUKKCN18F248>

Thomas, K. S., Baier, R., Kosar, C., Ogarek, J., Trepman, A., & Mor, V. (2017). Individualized music program is associated with improved outcomes for US nursing home residents with dementia. *The American Journal of Geriatric Psychiatry*. E-publikation før print.

Personer med Parkinson sygdom kan som følge af sygdommen få svært ved at kontrollere stemme og vejrtrækning hvilket yderligere påvirker livskvaliteten. Et amerikansk studie med 27 deltagere viser at et forløb med 8 sang-sessioner ledet af en musikerapeut signifikant øger fonation, vejrtrækning og livskvalitet.

Elizabeth L. Stegemöller, Hollie Radig, Paul Hibbing, Judith Wingate & Christine Sapienza (2017) Effects of singing on voice, respiratory control and quality of life in persons with Parkinson's disease, *Disability and Rehabilitation*, 39(6), 594-600.

Fagfællebedømte tidsskrifter

Tidsskriftet *Music and Medicine* har i et temanummer fokus på vibroakustik som er meget lidt brugt i Danmark, men som anvendes til tiltagende flere målgrupper, især i Norge, Finland og USA. I vibroakustisk terapi bruges lavfrekvent lydbølgestimulering via højtalere indbygget i en stol eller briks til afspænding eller smertebehandling.

Music and Medicine. An interdisciplinary journal (2017). Multidisciplinary applications of vibroacoustics – from clinical practice and research to future directions, 9(3). <http://mmd.iammonline.com/index.php/musmed>

Andet

Hvert år afholder Nationalt Videnscenter en 2-dages konference henvendt til fagpersoner og ledere. DemensDagene, som blev afholdt for 18. gang i maj 2017, slog alle deltagerrekorder med 1200 deltagere. Det blev samtidig et tilløbsstykke for musikerapeuter hvor mindst 13 studerende, praktikere og forskere deltog, flere med oplæg og poster. Symposiet om "Musikkens mange muligheder" tiltrak flere hundrede tilhørere. Materiale og powerpoints kan downloades fra www.videnscenterfordemens.dk